

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžk/35/2018
Identifikačné číslo spisu: 5016200816
Dátum vydania rozhodnutia: 19.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5016200816.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu (sťažovateľa) G. L., bytom W. XX, XXX XX L., právne zastúpeného Mgr. Martinou Masárovou, advokátkou, so sídlom Záhradná 2B, 921 01 Piešťany, proti žalovanému Slovenskému rybárskemu zväzu, so sídlom Andreja Kmeťa 20, 010 55 Žilina, IČO: 00 178 209, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OP-4/2016 zo dňa 27. augusta 2016, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti právoplatnému uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 31S/48/2016-139 zo dňa 30. mája 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 31S/48/2016-139 zo dňa 30. mája 2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline napadnutým uznesením podľa § 98 ods. 1 písm. g) zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) žalobu odmietol.
2. Správny súd sa stotožnil s argumentáciou žalovaného ohľadom jeho povahy ako súkromnoprávneho orgánu a považoval za rozhodné to, že disciplinárne potrestanie bolo vyvodzované za porušenie vnútorných predpisov. Zároveň dodal, že uložená sankcia nemá priame napojenie na verejné subjektívne práva žalobcu, ale týka sa jeho členstva v občianskom združení.
3. Krajský súd sa však nestotožnil s tvrdením žalovaného, že jeho rozhodnutia nepodliehajú prieskumu súdom vo všeobecnosti. Platí, že vec musí byť pred niektorým orgánom ochrany práva prejednaná a rozhodnutá, v opačnom prípade by išlo o postup priečiaci sa princípom demokratického právneho štátu denegatio iustitiae - odopretie spravodlivosti. V prípade, ak súd (či správny alebo civilný) dospeje k názoru, že mu vec do právomoci nepatrí a nedokáže s dostatočnou dávkou určitosti indikovať iný orgán ochrany práva, do právomoci ktorého vec patrí, je povinný aplikovať postup podľa zásady ustanovenej v čl. 4 C.s.p. (v spojení s § 25) a v zmysle princípu zákazu odoprenia spravodlivosti musí vec prejednať a rozhodnúť. Táto úprava sa bezo zvyšku vzťahuje na civilné súdy.
4. Orgány združenia majú právo prijímať v mene združenia rôzne rozhodnutia, ktoré môžu zaväzovať

jednak iné orgány združenia (napr. zhromaždenie všetkých členov vo vzťahu k štatutárnemu zástupcovi združenia), členov združenia, ako aj združenie samotné vo vzťahu k tretím osobám. Na preskúvanie rozhodnutí občianskeho združenia je síce príslušný okresný súd, ale nejedná sa o prieskum zákonnosti v správnom súdnictve, ale v civilnom súdnictve. Okresný súd na základe určovacej žaloby člena občianskeho združenia rozhoduje v civilnom súdnictve predovšetkým o platnosti rôznych organizačných aktov občianskych združení. Môže rozhodovať aj o platnosti rozhodnutí vo veci súkromnoprávných deliktov, objektom týchto deliktov je však porušenie disciplíny a poriadku, ktorých dodržovanie vyplýva z predpisov súkromného práva.

5. Vzhľadom na to, že vo veci rozhodol žalovaný vystupujúc ako osoba súkromného práva a jeho rozhodnutie nebolo vydané v oblasti verejnej správy, keďže žalobca porušil vnútorne predpisy občianskeho združenia, krajský súd dospel k záveru, že žaloba je neprípustná v zmysle § 7 písm. d) S.s.p., a preto ju pri aplikácii § 98 ods. 1 písm. g) S.s.p. odmietol.

6. O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 170 písm. a) S.s.p. tak, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na ich náhradu.

7. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca kasačnú sťažnosť, ktorú odôvodnil tým, že podľa jeho názoru je žalovaný orgánom záujmovej samosprávy a z hľadiska verejného záujmu žalovaný spĺňa podmienky definície orgánu konajúceho vo verejnom záujme. Rozhodnutie o vylúčení z členstva v združení bolo rozhodnutím orgánu záujmovej samosprávy, ktoré sa bezprostredne dotklo práva žalobcu slobodne sa združovať, a preto navrhol kasačnému súdu, aby napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

8. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že sa plne stotožňuje so závermi krajského súdu, a preto navrhol kasačnému súdu, aby napadnuté uznesenie krajského súdu potvrdil a kasačnú sťažnosť zamietol.

9. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) postupom podľa § 492 ods. 2 S.s.p. preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že napadnuté uznesenie krajského súdu je potrebné zrušiť.

Podľa § 6 ods. 1 S.s.p. správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

Podľa § 7 písm. d) S.s.p. správne súdy nepreskúmajú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, v ktorých je daná právomoc súdu v civilnom procese.

Podľa § 137 C.s.p. žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o

- a) splnení povinnosti,
- b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu,
- c) určenia, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo
- d) určenia právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

10. Po preskúmaní veci kasačný súd konštatuje, že sa stotožnil s názorom krajského súdu, že žalovaný vystupuje ako osoba súkromného práva a že napadnuté rozhodnutie nebolo vydané v oblasti verejnej správy, keďže sťažovateľ porušil vnútorné predpisy občianskeho združenia, ale nestotožnil sa so záverom krajského súdu, ktorý žalobu podľa § 98 ods. 1 písm. g) S.s.p. odmietol.

11. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1KO/35/2018 zo dňa 08.11.2018, ktorý v obdobnej veci uviedol, že „Najvyšší súd Slovenskej republiky už podľa

prechádzajúcej právnej úpravy (Občiansky súdny poriadok) účinnnej do 30. júna 2016 sa ustálil v názore, že orgány poľovníckeho združenia ako súkromnoprávne osoby rozhodujú na základe Stanov združenia v záujmovej oblasti svojich členov, teda iba v oblasti súkromnej, nie v oblasti verejnej a že na konanie nie sú splnené podmienky pre súdny prieskum ich rozhodnutia podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, upravujúcej správne súdnictvo. Ich rozhodnutia nie sú realizáciou verejnej moci, ani nesledujú žiaden verejný cieľ alebo záujem, ani nerealizujú zákon, ale interný predpis združenia, ktorým sú Stanovy. Zákon č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve, ani žiadny iný zákon poľovníckym združeniam nezveril rozhodovaciu právomoc o právach a povinnostiach ich členov práve z dôvodu, že tieto sú internou, súkromnoprávnou záležitosťou združenia. Preto ich rozhodnutia nemôžu podliehať súdnemu prieskumu v správnom súdnictve v zmysle § 244 ods. 2 O.s.p. Takémuto prieskumu by podliehali len v prípade, ak by sa týkali oblasti verejnej správy a zákon (nie predpis nižšej právnej sily, alebo ich interný akt) by im v tomto smere zveril právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb. (porovnaj 6 Nds 3/2012, 7 Nds 3/2014, 3Nds 1/2016)

Vzťah poľovníckeho združenia a jeho člena vo veciach týkajúcich sa uplatnenia práv členov združenia, najvyšší súd posudzoval aj po zmene právnej úpravy, ktorá nadobudla účinnosť od 1. júla 2016. V rozhodnutí z 10. októbra 2017 sp. zn. 1 KO 33/2017, ktoré bolo prijaté ako judikát pod R 19/2018 vysvetlil, že vzťah poľovníckeho združenia a jeho člena vo veciach týkajúcich sa uplatnenia práv členov združenia, ako je právo zúčastniť sa a hlasovať na členskej schôdzi, je vzťahom súkromnoprávnym a nespadá do oblasti verejnej správy a uviedol, že o žalobe na určenie neplatnosti uznesení členskej schôdze poľovníckeho združenia sa koná a rozhoduje v civilnom sporovom konaní, na ktoré je v prvej inštancii vecne príslušný okresný súd.

Uvedené právne závery sú plne aplikovateľné aj v prejednávanej veci.

V pomeroch danej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobca žiada o preskúmanie a zrušenie uznesenia členskej schôdze Rady stálych členov poľovníckeho združenia, ktoré je treba považovať za poľovnícku organizáciu v zmysle § 32 ods. 1 zákona č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vo veci zrušenia jeho členstva. Uznesenie členskej schôdze svojou povahou je rozhodnutím o právach a povinnostiach člena združenia, nie je rozhodnutím vydaným vo verejnom záujme (v oblasti verejnej správy). Vzťah poľovníckeho združenia a jeho člena vo veciach týkajúcich sa uplatnenia práv členov združenia, ako je právo zúčastniť sa a hlasovať na členskej schôdzi, je z uvedeného dôvodu vzťahom súkromnoprávnym o ktorom v zmysle ustanovenia § 3 C.s.p. sa koná a rozhoduje v civilnom sporovom konaní. Ustanovenia Správneho súdneho poriadku aplikovať nie je možné, keďže sa nejedná o správnu žalobu v zmysle § 177 S.s.p., pretože rozhodnutie orgánu poľovného združenia nie je realizáciou verejnej moci, nesledovalo žiadny verejný cieľ alebo záujem. Ako už bolo spomenuté vyššie zákon č. 247/2009 Z.z. o poľovníctve a ani iný zákon týmto orgánom nezveril rozhodovaciu právomoc o právach a povinnostiach ich členov práve z dôvodu, že tieto sú internou, súkromnoprávnou záležitosťou združenia, priamo neupravuje ani vzťahy medzi členmi poľovníckej organizácie - poľovníckeho združenia, iba všeobecne ustanovuje, že poľovnícka organizácia riadi svoju činnosť stanovami.“

12. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1KO/33/2017 zo dňa 10.10.2017 „Jednou zo zložiek verejnej správy je aj záujmová samospráva. Medzi záujmovú samosprávu patria najmä rôzne stavovské organizácie, pričom tento okruh nie je definitívny. Organizácie patriace do záujmovej samosprávy sú založené na záujmovom princípe, členstvo v záujmovej korporácii vyžaduje prejav vôle záujemcu o členstvo so splnením ďalších špecifických podmienok. Na základe vyššie uvedenej charakteristiky možno zhodnotiť, že poľovnícke združenie je záujmová samospráva sui generis, a teda rozhodnutia poľovníckeho združenia by mohli za určitých podmienok podliehať súdnemu prieskumu v správnom súdnictve. Tu však nemožno opomenúť nevyhnutnú podmienku, a to, aby išlo o rozhodnutia vydané v oblasti verejnej správy a vo verejnom záujme.

Zo skutkových zistení v danom prípade vyplývajúcich z obsahu žaloby je zrejmé, že žalobcovia žiadali o preskúmanie a zrušenie uznesení (rozhodnutí) členskej schôdze poľovníckeho združenia, ktoré je treba považovať za poľovnícku organizáciu v zmysle § 32 ods. 1 zákona č. 274/2009 Z.z.. Zákon č. 247/2009 Z.z. neupravuje priamo vzťahy medzi členmi poľovníckej organizácie - poľovníckeho združenia, iba všeobecne ustanovuje, že poľovnícka organizácia riadi svoju činnosť stanovami.

Podľa § 6 ods. 1 S.s.p. správne sudy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť

rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Podmienkou na to, aby niektoré rozhodnutia mohli byť preskúmané v rámci správneho súdnictva je tá, aby išlo o rozhodnutie orgánu alebo osoby uvedenej v tomto ustanovení, čo však v prípade rozhodnutia orgánov poľovníckeho združenia v danom prípade nemožno konštatovať. S poukazom na podstatu prejednávanej veci je nesporné, že takéto rozhodnutie je síce rozhodnutím o právach a povinnostiach člena združenia ako fyzickej osoby, ale nie je rozhodnutím vydaným vo verejnom záujme (v oblasti verejnej správy).

V prejednávanej veci vystupujú účastníci ako súkromnoprávne subjekty, ktoré rozhodujú na základe stanov združenia v záujmovej oblasti svojich členov, teda iba v oblasti súkromnej a nie v oblasti verejnej. Rozhodnutia nie sú realizáciou verejnej moci, ani nesledujú žiaden verejný záujem alebo cieľ. Ani zákon o poľovníctve ani žiadny iný zákon poľovníckym združeniam nezveril rozhodovaciu právomoc o právach a povinnostiach ich členov práve z dôvodu, že tieto sú internou, súkromnoprávnou záležitosťou združenia. Preto takéto rozhodnutia nemôžu podliehať súdnemu prieskumu v správnom súdnictve v zmysle § 6 ods. 2 S.s.p.. Takémuto prieskumu by podliehali len v prípade, ak by sa týkali oblasti verejnej správy a zákon (nie predpis nižšej právnej sily, alebo ich interný akt) by im v tomto smere zveril právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb.

Vzhľadom k tomu, že vzťah poľovníckeho združenia a jeho člena vo veciach týkajúcich sa uplatnenia práv členov združenia, ako je právo zúčastniť sa a hlasovať na členskej schôdzi, je vzťahom súkromnoprávnym a nespadá do oblasti verejnej správy, je treba považovať za právne konformné v predmetnej právnej veci postupovať podľa ustanovení Civilného sporového poriadku a preskúmať napadnuté uznesenia členskej schôdze na základe podanej žaloby v klasickom občianskoprávnom konaní, s poukazom na to, že v prejednávanej veci ide o občianske konanie „sui generis“, v ktorom ustanovenia Správneho súdneho poriadku aplikovať nemožno, pretože uznesenia členskej schôdze bezpochyby nemožno považovať za rozhodnutia v oblasti verejnej správy.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti kompetenčný senát najvyššieho súdu dospel k záveru, že v zmysle §§ 2, 3 a 6 S.s.p. a § 137 C.s.p. nejde o vec patriacu do správneho súdnictva a podľa § 12 v spojení s §§ 13 a 15 ods. 1 C.s.p. je na konanie v prvej inštancii vecne a miestne príslušný súd uvedený vo výrokovej časti tohto uznesenia.“

13. Kasačný súd k veci uvádza, že postup krajského súdu, ktorý odmietol žalobu sťažovateľa bol nesprávny. Napadnuté rozhodnutie žalovaného o vylúčení sťažovateľa z členstva z rybárskeho zväzu na tri roky je teda súkromnoprávnou záležitosťou, a preto je potrebné postupovať podľa ustanovení C.s.p. a preskúmať napadnuté rozhodnutie žalovaného na základe podanej žaloby v klasickom civilnom konaní. S prihliadnutím na vyššie uvedené kasačný súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 462 ods. 1 S.s.p. Úlohou krajského súdu bude v ďalšom konaní vec rozhodnúť v naznačenom smere, pričom krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania v zmysle § 467 ods. 3 S.s.p. Právnym názorom kasačného súdu je krajský súd viazaný (§ 469 S.s.p.).

14. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.